

A FIATAL MAÏSTRE JAQUES SZERELMÉNEK TÖRTÉNETE.

Virágvasárnapját megelőző nap, alkonyattájt kezdődött. Tavasz volt, csodákkal ékes, mint minden tavasz. Szerelmes lepkék csapongtak egymás nyomán. Szemlátomást zsendült a fű. A cseresnyefák virágban állottak. A fáról fújt tavaszi virágok álmodón, könnyen lebbentek, mint pogány menádok. A szépasszonyképű nap megállt az égen. Pontosan az Etruszk fölött. Onnan nézett vissza a világra, amelytől búcsúzott. A válás szomorúsága oly megindítón borongott olvadt arany színebe, hogy aki belenézett, könnyeznie kellett.

Ezekben a pillanatokban a természet, önmagától, majdnem harmóniává szépült. Csak a hang, a mindent értelmező színes varázslat hiányzott, mert ezt nem adhattak az élet néma pantomimikusai, a növények.

Maïstre Jaques, foglalkozására nézve hitese könyvmásoló a bolognai egyetemen, jól tudta ezeket a verseket, mivelhogy már három esztendeje ő játszotta virágvasárnapján Krisztus Urunk szerepét a passióban és most is órá várt ez a kiváló megtiszteltetés. De hát meg is érdemelte.

Maïstre Jaques bájos, lányosarcú ifjú volt, aijkán a ritmusok különös mód megnevesedtek, emellett jámbornak és nagy tudományúnak ismerték. De főként azt csodálták benne, hogy derűs szívvel képes ellenállni a testté vált Sátán két legigézőbb formájának: a lánynak és a bornak.

Későre járt az idő. Távolság, a város falai már vérvörösben úsztak: a nap utolsó lángolt, megingott egy pillanatra fönn, a kék bizonytalanságban, aztán megindult, hogy a hegy mögött az óceánba merüljön. Harangszó halkult elő a városból.

Maïstre Jaques összeszedte pergamenjeit, mert hazafelé készült. Csak még meg akarta várni azt a nagy, fehér labdát, mely sebesen közeledett feléje. Porfelhő volt, mely egy cséza nyomán húzódtott.

Pár perc múlva a kocsis Jakab mester elé ért és abban a pillanatban megállott. Jóképű, fiatal legényke ült benne.

— A, Maïstre Jaques! — kiáltott fel örömmel —, látom, hazafelé tart. Jöjjön csak gyorsan, üljön ide mellém! Igen kellemes lesz majd együtt.

Maïstre Jaques nem kérette magát sokat, hanem rögtön felült a kocsira, barátja s egyben pártfogója mellé. Ez a fiatalember Descardec úr volt, francia nemes úrfi, aki valamikor a bolognai univerzitás jogi doktora szándékozott lenni. Egyelőre azonban főleg a városbéli hárfás lányok érdekelték. Léha fickó volt, de nagy lelkű barát. Minden szabad idejét Maïstre Jaques társaságában töltötte, csodálva annak kalligrafikus művészetét és hallgatva ékesszóló beszédét. Bár soha nem tanult, főleg nem könyvekből, azért állandóan elhalmozta barátját megrendelésekkel, csak-hogy ez úrimód megélhessen.

Most, hogy meglátta a mellette ülő kezében a pergameneket, melyeken szembeszökőn versstrófák feketéllettek, nevetve megkérdezte:

— Mi az, Maistre Jaques, szerelmes stanzákat magolt talán, amikkel ma este lányokat szándékozik puhítani?

— Téved, uram — felelte az íródeák —, ezek a Passio csodálatos sorai, amelyeket, ha Isten segít, holnap a kathedrális előtt fogok szavalni.

— Különös ember ön, Maistre Jaques — szól Descardec úr —, ha komor harcokat vívna az élet csábításaival, talán megérteném. De ilyen derült ábrázattal, mint az öné, egész biztosan még soha senki nem szalasztotta el az egyetlen, vissza nem jövő fiatalságát. Gondolja meg, ha kedve támad valaha kegyes életre, azt akármikor, bármilyen vén korában is megteheti, de ha ősz fürtökkel meg talál kívánni egy szép lányszáját, hát az bizony csak kívánság marad. Tudja-e, Maistre Jaques, mit szalaszt ön el?

— Honnan is tudhatnám éppen én, — válaszolt elgondolkozva Maistre Jaques. — Ki tudhatja azt egyáltalán? Ön sem tudja. Egész bizonyos, hogy kínos rejtelmek közt élünk, vakon kapdosunk a mellettünk elsuhanó csodák után, minden pillanatban nagy nyéréseink vannak és minden pillanatban elszalasztunk soha vissza nem jövő jókat. Ezt teszem én, és ezt teszi ön.

— Igen ám — vágott közbe a másik —, de azt nem tagadhatja, hogy mégis csak vannak olyan szépségek is, amiket könnyűszerrel észrevehetünk s amit ön képtelen meglátni. Ilyen szépség a fiatal lány.

— Ez lehet — szól emez —, de azért még nem vagyok szerencsétlenebb, mint ön. Gondolja meg, a nagy világegyetemben mily kevés a fiatal lány, már pedig az, aki, mint ön is, meg tudja látni a lányt, képtelen észrevenni az egész, mérhetetlen világ számlálhatatlan sok szépségét, mert a lányszépség egészen betölti az agyát. Nézzen körül. A szellő megfújja a cseresnyefákat, a fehér virágok felröppennek és nem tudni, hová szállnak. Ez oly megindítón szép, mint kevés más dolog a világon és látja, ön ezt még soha nem vette észre.

Descardec úr közbeszólt:

— Hogy mondhat ilyet? A világ minden szépségét láttam már. Láttam virágszakadást és láttam röppenő szirmokat. Mert a fiatal lány a világ tükre. Benne megvan a harmat jó szagától az isteni fényességig minden.

— Kedves uram — jegyezte meg ekkor Maistre Jaques —, azt hiszem, kár folytatni ezt a vitát. Ön a szép lányok dícséretének fáradhatatlan, buzgó lantosa s ez megakadályozza abban, hogy ne csak okos, de bölcs is legyen. Önt az okossága visszatartja a rossztól, de nincs meg a bölcsesége ahhoz, hogy az Urat kellőképp félje. Mert ha ez meg lenne önben, akkor rögtön belátná, hogy szoknya körül táncolni és egyben Istennek tetsző életet folytatni képtelenség. Ön azt mondja: én elszalasztom a fiatalságomat. Én viszont azt mondom: ön meg elherdálja fiatalságát. Vidám, derűs, egészséges, rózsaszín öregség vár rám, de mit fog ön csinálni a kiegészített, elkoptatott szívével, csalódásokon, utálkozásokon tönkrement agyával, elcsigázott testével? Mondok egy igen okosat: elkészítettem az Infortiatum másolatát, melynek az árát már kifizette, bármikor átveheti nálam.

Eközben eljutottak Bologna kapujához, ahol némi vizsgálatnak vetették őket alá. Végre bemehettek a városba és áthajtatván néhány szűk sík-

toron, ahol a kocsi minduntalan beleütődött a régi házak kiugró árkádjaiba, elérkeztek a dominikánusok kolostora előtti tágas térre.

Itt nagy csődület volt éppen. Valami emelvényfélén, melyet aznap reggel tákoltak össze s amely fehér drapériával volt bevonva, egy német zarándok szónokolt. Beszédét nem értette az emelvény körül tolongó tömeg, de a barát extázisa, szakadt csuhája alól kilátszó csontjainak, kísértetiesen leaszott feje mélyén parázsló szemeinek látványa magával ragadta a hallgatókat és megéreztek, hogy nagy, szent misztériumokat hallanak most. Feszülten figyeltek, bár nem értettek egy szót sem.

Descardec úr kocsijának érkezésére egy pillanatra megszakadt a varázs, az emberek félrenéztek. Egy gesztenyehajú lány rámosolygott Descardec úrra, aki viszonzta a köszöntést:

— Csókollak, szép kicsi Klára.

Maître Jaques megrkerte barátját, állíttassa meg a kocsit, mert szeretné hallani az idegen zarándokot. Szívélyesen elbúcsúztak, ezután Maître Jaques leszállt és elvegyült az emberek közé.

Egy ideig hallgatta a szónokot, de képtelen volt odafigyelni. Tele volt a tavasz ideges újszerűségével, fülében szüntelen csengtek a passio rímei. Hirtelen a fanyarillatú gyümölcsvirágokra kellett gondolnia és a lányokra, akikről Descardec úr beszélt.

A tömeg ide-oda lökdöste, feje véletlenül egy másik fejhez ütődött: az arca pillanat alatt belemerült egy csomó gesztenyeszínű hajba. Akarata ellen beszívta a haj szagát. Ez a szag új volt és jó volt. Az a lány állt mellette, aki az előbb ránevetett Descardec úrra. Fehér vászonköntös volt testén. Olyan szabású, amilyent már másfélezer év előtt hordtak az umbriai asszonyok. Hasonlatos volt a régi római szüzekhez. A karja csupaasz volt és meleg, de meleg volt a háta is, amihez hozzászorult Maître Jacques. Amint mindenfelé lökdösődött, oly kellemesen mozgott, mint a levegőben szálló, fáról fujt tavaszi virágok. És oly kimondhatatlan jó illat áradt belőle, amilyen egyetlen tavaszi virágnak sincs.

Maître Jaques ezeket a tulajdonságokat fedezte fel a lányon. Ravaszkodott, hogy mellette maradhasson. Egyszer épp mélyet lélegzett a lány hajából, a lány észrevette. Megakadt egymáson a szemük és elpirult az arcuk.

Ekkor Maître Jaques szerelmes lett. Eddig nem volt az, ezért nem érezte a szükségét. Egy pillanatra átvillantak agyán az aggodalmak. Ráemlékezett szerelmes emberekre, akik mind nyugtalan, szenvedőn éltek. Megérezte azt, amit az emberek soha nem vesznek észre. Megérezte, hogy fontos pillanatot él. A szerelem, a jóízű méreg elébe kínálkozott. Ha most megkóstolja, akkor többet nem szokik le róla. Mert minden szerelmes ember tízezerszer kezd ki a tűnő boldogsággal.

Csak egy pillanatig gondolt ezekre, de olyan jól érezte magát, hogy elfelejtette őket. Nem félt az eljövendő keservektől, mert nem volt rá oka. Ez a lány a közelségével új értelmet adott a dolgoknak. Maître Jacques azt remélte, hogy még nagy misztériumok tárulnak elé.

A szentírás kezdő szavát, a Berashit szót többször elmondta magában, mivelhogy Origenes ennek igen nagy erőt tulajdonít, azzal megszólította a lányt. Nem volt ügyetlen, mert még nem voltak felsülései. Ezt mondta:

Kisasszony, hajlandó lenne megismerkedni velem?

A lány pedig ezt felelte:

— Igen, de én már ismerem önt.

— Úgy? Honnan?

— Önt, Messer Giacomo, mindenki ismeri. A lányok különösen.

— Annál jobb. De jöjjön egy kissé errébb, szeretnék magának valamit mondani.

A lány engedelmeskedett. A fiú pedig így szólt:

— Klára kisasszony, én szeretem magát.

Nyugodtan mondta, mert egészen őszinte volt. A lány csodálkozva nézett rá és pillanatra ösztönösen, a meghódolónak kijáró asszonyi hálával, hozzásimult a fiúhoz.

— Szeret? — kérdezte. Messze nézett és csendesen beszélt: — Ha szeret, az jó. Én is szeretem. Három éve már. Mikor először játszott a Jézust. Csak legyen jó és szeressen. Kísérjen most haza.

Elindultak egymás mellett. Sötétedett. A hold ezen a napon igen nagy volt és a skorpió jegyében állt. Maistre Jaques megfigyelte ezt és a szerencsés konstellációt jó jelnek vette. Útközben keveset beszéltek, egyszer a fiú nem bírt magával és hozzáértette arcát a lány hajához. A lány megállt és hozzásimult. Boldogok voltak.

Az egyik ház kapujára ez volt írva: „Itt csipkék és fodros gallérok.“ Alatta pedig ez: „Chiara di Bologna.“ A lány megmondta, hogy itt lakik.

— Szóval maga a híres hírnő — szólt Maistre Jaques —, ugye, ezután már engem fog csak szeretni?

A lány most másodszor nézett rá csodálkozóan: minek kell ezt kérdezni.

— Persze, igen, — mondta csak azért, hogy szóba is formálódjék ez a természetes valami.

Aztán a szobájába vezette.

— Ma este magunk leszünk — szólt —, mert az anyám beteg. Ha egészséges lesz, bemutatom neki. Maradjon itt vacsorára.

Maistre Jaques arra gondolt, hogy — mint minden évben — ezen a napon várni fogja őt Fra Girolamo, a dominikánusok rendfőnöke. Ezen az estén, virágvasárnapján és husvét vasárnapján náluk szokott vacsorázni. Gondolta, illenék az öreget értesíteni. Aztán a lányra nézett és elfelejtett mindent. Szembe ült vele. Jó lett volna valamihez kezdeni, de nem jutott semmi az eszébe. Néhányszor megsímogatta a lány kezét.

Így teltek ügyetlen semmittevással a vissza nem jövő percek. Vagy egy negyedórája ülhetek már szótlantul, akkor a szolgáló behozta a vacsorát: mákos tésztát és főtt heringet. Elkezdtek enni. Evés közben megindult a beszélgetés. Aztán később már csak úgy dúlt belőlük a szó. Szép szerelmeseket mondogattak egymásnak, beszédük tele volt költői képekkel. Ezeket a képeket ők maguk találták ki beszéd közben. Megejtette őket a poétás teremtés semmihez nem fogható varázsa: részekek lettek a saját hangjuktól. Csupa adakozás voltak. Nagylelkű fogadásokat tettek. Angyalos fehérek, boldog szerelmesek voltak.

Elválás előtt Maistre Jaques ezeket mondotta:

— Tudja, majd ha a feleségem lesz, mikor én írni fogok, akkor mindig mellettem fog ülni, hogy akármikor megsímogathassam és beszívhattam a haja illatát.

— Én ígérem magának — szolt a lány —, hogy hűséges, jó asszonya leszek és most már örökre a magáé vagyok.

Mindegyikük a másiktól várta, hogy nyujtsa oda a kezét, végre is elváltak anélkül, hogy kezet szorítottak volna.

Ahogy kívül volt a kapun, Maistre Jaques egyszerre tűrhetetlen vágyat érzett, hogy megcsókolja a lányt. Láttá maga előtt, testietlen, fantáziásan megszipuln, vágyón nedves szemével.

Visszafordult és zörgetett a kapun. Aztán várakozott és újra zörgetett. Nem mert nagy lármát csapni, mert már éjjel volt és így nem hallották meg belül. Kicsit megszégyenülten, a kielégítetlen vágy rossz érzésével tovább ment.

Így kezdődött a szerelem.

A volt élete kissé ágált benne: lám, a szerelem alig hogy megvolt, máris keserűséget okozott. De ezer mentséget talált: nem a szerelem a hibás, hanem ő volt ostoba.

Alapjában véve fényesen érezte magát. A királyság, a leigázás egyetlen gyönyörűsége okvetetlenkedett vérében. Igaz, hogy ő is odaadta magát, de végre mégis volt már egy alattvalója, egy vazallusa, akinek ő volt a király. Az a tudat volt a nagyszerű, hogy valaki gondol rá. Az, ami a szerelem kezdete és az élet legfőbb tartalma: a hiúság, az kielégült benne. És ez páratlan gyönyörűség volt.

Fütyörészve ment a holdvilágos utcákon és huncutul rákacsintott a fehérleplel lányokra, akik a vasrácsos ablakok mögött virrasztották át a szerelmet varázsló tavaszéjjelt. Maistre Jaques lényéről sugárzott, hogy hódított. Mint szerelmes, dalos, mesebeli herceg, mint boldogító látomás vonult át az álomba, lányvirrasztásba némult utcákon és azon az éjjelen ezer, vasrács mögé zárt lányszív dobbant meg láttán, annyi, amennyi minden férfinak éppen kijár. Boldog volt.

Kocsma elé ért. Csöndes nótázás hangzott belülről. Mámoros lett a szíve és amit még soha nem tett, benyitott a kocsmába. Leült egy magányos asztal mellé és bort hozatott. A szomszéd asztaloknál zarándokok iddoggáltak, akik a húsvéti misztériumokra jöttek ide messzeföldről. A méces pislákoló világánál körvonalaik egybefolytak. A szögletben néhány francia szerzetes énekelt. Naiv kis chanson volt, ártatlan pikantériával fűszerezve, de igen tetszhetett nekik, mert százszor is végigdanolták és mindannyiszor nagyokat nevettek rajta. Isten tudja, hányadszor kezdték már:

Egyszer a herceg
Fan-fa-ri-fan-fa
Hintajából földre szállt,
Mert az utcán
Fan-fa-ri-fan-fa
Meglátott egy szép leányt.

Ekkor, mint minden egyes alkalommal, kissé megálltak, ittak egy kortyot, utána kacsintva jelentősen körülnéztek, mintegy jelezve, hogy na, most jön a hamisság, aztán folytatták:

Ekkor a herceg
Fan-fa-ri-fan-fa
Jól megnézte a leányt,
Aztán pedig
Fan-fa-ri-fan-fa
Hintajába vissza szállt.

Jóízűen nevettek. És kezdték előlről.

Maistre Jaques-ot magát is elfogta ez a jámbor vidámság s anélkül, hogy észrevette volna, maga is dúdolni kezdte a kis dalt.

Később rájött erre és boldogsága nem ismert határt. Szerelmes volt és Bacchus italától mámorosan francia chansont dalolt éjjel, vidámszívű emberek közt egy jó füleddt kiskocsmában! Micsoda nagyszerű, boldogító újdonságok, pár órával ezelőtt még a létezésükről sem tudott.

Ezen az éjjelen boldogan aludt, csodálatos álmai voltak, fölfedezte, hogy frissen vasalt ágyneműjének olyan illata van, mint Klára köntösének, és csak az a kívánsága volt, hogy mindez örökké tartson. És ebben, hogy az időt meg akarta akasztani futásában, benne volt az élet isteni harmóniává szelidült teljeseése.

*

Virágvasárnapján már kora reggel találkozott a lánnyal. A délelőttöt együtt töltötték, misét hallgattak, kószáltak a napos, tavaszos városban, végül együtt ebédeltek. Ebéd után elváltak, Maistre Jaques ment a dominiánusok kolostorába és úgy beszélték meg, hogy a lány két órára Szent Domonkos katedrálisra előtt lesz. Ekkor kellett ugyanis kezdődnie Szent János Passiójának, melyben a főszerepet Maistre Jaques játszotta. A lány már egy órákor a templomtéren volt, hogy jó helyet szerezhessen magának. Ez sikerült is neki: közel a portáléhoz, a színpadi emelvénytől jobbkéz felől, egy faoszlopnak támaszkodott, ahonnan a katedrális előtt játszott Passio jeleneteit igen jól láthatta.

Maistre Jaques, míg a kolostorba ment, százszor elmondta magában mindazon fölfedezéseit, melyeket a délelőtt folyamán tett. Klára csodálatos lény. Mozgásában benne van a meglévő és eljövendő versek minden lehetséges ritmusa. Hangja édes, lágyan ringató. Üdesége természetfölöttin tisztának tünteti, úgyhogy mellette kényelmetlen, mosdatlannak érzi magát az ember. Lehelete langyos és egészséget adó. Hajának a színe magában megindító. Teste, szerelmet ígérő tavaszok teljeseése. Klára a virágok lelke: illata egyetlen, minden virágok illata.

A Passio vontatottan indult. Egy kis fiú játszotta a gyermek Jézust, nem tudta jól a verset és ebből kisebb galibák származtak. Maistre Jaques szerepe ott kezdődött, ahol a Megváltó már tizenkét éves és a jeruzsálemi templomban az írástudókkal vitázik. Rövid bugyogóban, kisiús zekével a vállán, jelent meg először Maistre Jaques a színen. Minden szem ránézett, minden fül ráfigyelt. És mikor, mint gyermek Jézus, beszélni kezdett, az embereket megfogta a könnyes megilletődés, hallván a megszólatatott Megváltó isteni bölcsésegeit. Klára, mint az elvarázsolt lélek, dermedt csodálkozással figyelt szerelmese ajkára, honnan, mint bővizű kristályforrásból, apadhatatlan jöttek elő az Isten beszédévé nemesedett szavak.

Aztán új és új jelenések következtek. Annál a jelenetnél, mikor Jézus kikorbácsolja a templomból a kufár zsidókat, a tavasztól, szentségektől áhítón könnyes tömeg szent rémülettel érezte, hogy eljött a világ vége. Mert hisz szemük láttán testet öltött a Megváltó, hogy leszámoljon a hamis üzerekkel. Személyesen félték, mert minden ember hamis kufár. Klára szent áhítattal tekintett az Egek Birodalmába nőtt felséges szerelmesére. Bánta minden elkövetett bűnét, nem gondolt eljövendő földi boldogságokra, Vezeklő Magdolnának szánta magát, akinek csak annyi joga van,

hogy rajongással tekinthessen égi urára. Maistre Jaques olykor rápillantott, észrevette ezt a rajongó nézést és ettől még szebben játszott.

Elérkezett végre az a jelenet, amikor Jézus Pilátus előtt áll. És ekkor valami oly fölháborító, megrendítő aljasság történt, hogy ettől kezdve már Maistre Jaques is nyugtalan, szenvedőn élte a napokat, mint a többi szerelmesek.

Maistre Jaques már percek óta idegeskedett. Az áhítatos, nyugalmas csendbe, mellyel a misztériumos játékot hallgatták, belezörejtett valami fészkelődésféle. A közönség felé nézett. A tömeg lassan, folytatólagosan kettévált, aztán ismét összezárult. Olybá tűnt, mintha valaki jönne, át a tömegben. Descardec úr jött. Minden áttört lépés után figyelmesen körülnézett: szemmelláthatón keresett valakit. Attól kezdve, hogy megpillantotta Klárát, nem keresgélt többé. Feléje tartott.

Pilátus ítélete elhangzott. A Megváltót megkoronázták a töviskoszorúval. Descardec úr sűgött valamit a lány fülébe. A lány nem-et intett és tovább figyelt. Jézust elkezdték szidalmazni. Leköpték és ő szelid méltósággal tűrte a megaláztatást. Descardec úr most indulatosan, komor arccal sűgött a lány fülébe. Klára merev, engedelmes arccal megfordult és elindult. Maistre Jaques egy pillanatra elvesztette homlokának nyájas derűjét és tébolyodott, néma iszonyattal meredt a napos, tavaszos égbolt távoli, színes horizonjára, amerre a tömeg folytatólagosan kettévált, aztán ismét összezárult. Descardec úr ment elől, nyomában a lány.

Maistre Jaques utánuk akart kiáltani. Hát ez is lehetséges? Istenem, mik voltak hát azok a csodálatos, hasonlíthatatlan, szép szerelmes fogadkozások? Vagy csak a Sátán ült tegnap óta az agyára, hogy pompázó káprázatokon át rúgja a kietlen, félelmes sötétségbe!

— Nyomorultak, hát nem tudtatok még egy félórát várni?

Ezt szerette volna utánuk kiáltani. Aztán a Megváltóra gondolt, akit ma ő hozott hangos, mozgó életre, aki példátlan türelemmel viselte el istenségének harmincharmadik földi virágzásában az emberektől rászabott halált és erre megnyugodott. Vonásai megnemesedtek, hangja égbe szállt szolozsmák fenségével csendült, mozdulatai kiszélesedtek, hogy magukba foglalják a világot.

A férfiak is, az asszonyok is sírtak.

Maistre Jaques még soha nem játszott ily szépen. Már kezdettől fogva csodálatos volt a játéka, de most a szomorú, tragikus pillanatokban, az Isten földi elmulásának jeleneiben megrendítő volt. A halálba kergetett Istent oly mélységesen sajnálták a hóhérok unokái, az emberek, hogy zokogásuk ritmusba hajtotta a mozdíthatatlan, mérhetetlen székesegyházat. Ezer torokból felsikoltó gyászkórust visszhangzott a templom.

A Passiót egyébként nem lehetett befejezni. Krisztus a keresztt alatt kétszer összedült és kétszer fölmosták. Aztán harmadszor is összedült, de nem kelt fel többet. Úgy vitték el.

Maistre Jaques, mikor később visszajött belé az élet, Fra Girolamo nyájas tekintetét érezte testén végigsímogatni.

Töredelmesen meggyónt mindent. Ezt is mondotta:

— Megbüntetett az Atya, mert épp a Fiú gyászos halálának óráin estem bűnbe. Akkor büntetett meg, amikor a bűnöm már nem lehetett nagyobb, amikor az Úr megjelenését utánozva egy szeretős lánynak színeszkedtem. Mert ma Klárának játszottam.

Kijelentette, hogy még kora hajnalban elhagyja a várost és Veronába költözik. Kérte nagyszívű öreg pártfogóját, Fra Girolamot, eszközölje majd ki az egyetemenél elbocsáttatását és küldjön utána dicsérő okmányokat, hogy a veronaiak is fölvegyék hites könyvmásolóinak. Fra Girolamo próbálta őt visszatartani, de ő nem engedett.

— Tudod atyám — szölt —, ha itt maradnék, biztos megbocsátanék neki és újrakezdeném vele az életet. Mert, ó, atyám, halálosan szeretem. Azt hiszem, boldogan halnék meg ebben a pillanatban, ha hirtelen itt állna és nyájasan szólna hozzám. Tudod, a Sátán igen nagyon kellemesnek formázta őt. De inkább úgy gondolom, hogy az Isten műve ő. Nem lehet nem szeretni, mint ahogy az illatozó, fehér virágok, oly szeretetreméltó. És gonosz, mint a halálos liliom. Tudom, hogy kínos halált halnék az oldalán és lelkem örök kárhozatra jutna.

*

Maistre Jaques Verona városában élte le életét, mint egyetemi hites könyvmásoló. Hosszú és Istennek tetsző életet élt. Jámbornak és nagytudományúnak ismerték. De főként azt csodálták benne, hogy derűs szívvel tud ellenállni a Sátán két legigézőbb maszkjának: a lánynak és a bornak.

Rózsaszínű öregséget ért, mert nem élt nyugtalan, szenvedőn, mint a szerelmeseik.

Nem mondta meg senkinek, de az asszonyokról ugyanaz a véleménye volt, mint minden férfinak: az, hogy aljasok. E tekintetben a többi férfitől csak két dologban különbözött: abban, hogy e tapasztalat birtokában nem próbálkozott kétségbeejtő ezerszer és főleg abban, hogy erre a pompás tapasztalatra véletlenül, hamis okból kiindulva jutott.

Azon a virágvasárnapi délután a lány anyja meghalt. Descardec úr épp ott járt, mert az új, fodros kézelőjét akarta elvinni, amit a lánynál rendelt. Mikor látta, hogy a beteg öregasszony haldoklik és a lányát hívogatja, elszaladt Kláráért.

Maistre Jaques természetesen soha nem tudta meg ezt.

Németh Károly.

VASÁRNAP.

*Ma jönni fogsz. Már hozsánnáz a város
S az álmaim, e dalos búcsújárók,
Kék szemed selyem zászlói alatt.*

*Ma ünnep lesz, drága litánia,
Bánat és vágy, bús homlok és ima
Lehajtott fővel köréd állanak.*

*Ma egész nap kitárva áll a lelkem,
S az oltáron a hallgatag kehelyben
Borongva vár a drága áldozat:*

*(... Nem jöttél el. De a kelyhet fogadd:
Benne van és benne vonaglik minden,
A Test, a Vér. És egy csepp fájó könnyem.)*

Mészáros Sándor.